

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Resolutio difficultatis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

creaturæ possibiles, concedo: existentes, vel futura: nego. Licet enim scientia rerum possibilium in Deo, quæ simpliciter intelligentiæ nuncupatur, sit naturalis & necessaria, ut pote antecedens omne decretum divinæ voluntatis; scientia tamen futurorum & existentium, cum sit innixa decreto, ac in eo fundata, est libera, ut in Tractatu de scientia Dei ostendimus.

57. Dices, ex hoc sequi, quod saltem Deus amet necessario creaturas possibiles, sicut illas necessario cognoscit: quod tamen communiter non admittunt Thomistæ, ut constabit ex dicendis articulo sequenti.

Sed negatur sequela, quia creaturæ possibiles habent veritatem, & cognoscibilitatem necessariam, ratione cujus possunt terminare scientiam Dei naturalem & necessariam, nulla tamen est in eis bonitas, saltem formalis, per quam actum divini amoris terminare possint, ut patebit ex dicendis articulo sequenti.

ARTICVLVS IV.

An Deus amet creaturas possibiles?

§. I.

Premittenda.

58. **S**uppono primò, quod status puræ possibilitatis nihil est aliud quam non repugnantia rei ad essendum, sive indifferentia ad existendum vel non existendum, cum negatione existentie pro quacumque temporis differentia. In qua descriptione tria exprimuntur ad statum puræ possibilitatis alicuius rei requisita. Primum est, quod illa nullam includat repugnantiam ad essendum: quare quod homo sit equus, non cadit sub statu possibilitatis, quia implicat, seu repugnat talis connexio hominis cum equo; secus tamen alius mundus, qui repugnantiam non involvit ut esse possit. Secundò dicitur, cum negatione existentie, ut res merè possibilis distinguatur à re existente, & posita extra causas. Tertiò additur, pro quantumque differentia temporis, ad distinguendam rem merè possibilem à futura, quæ licet actualement existentiam non habeat in propria mensura, illam tamen habebit in aliqua differentia temporis. Ex quo inferes, quod licet res merè possibilis non sit aliquid reale positivè, quia non habet, nec unquam habitura est existentiam; est tamen ens reale objectivè, quatenus potest habere realem existentiam; in quo differt ab ente rationis quod est incapax realis existentie, & solum habet esse objectivum in intellectu fingente, & illud cognoscente ad modum entis realis.

59. **S**uppono secundò, quod de creaturis possibilibus possumus loqui dupliciter: vel secundum quod sunt in Deo, & virtualiter in omnipotentia divina continentur, & secundum hanc rationem, dixit Augustinus quod sunt ipsa creatrix essentia: vel secundum esse possibile proprium, & distinctum ab omnipotentia Dei, quatenus scilicet considerantur secundum sua prædicata quidditaria, quæ licet nihil actu sint, quantum ad existentiam, sunt tamen aliquid reale objectivè, ut antea dicebamus. In præsentem ergo non loquimur de creaturis possibilibus primo modo: ut sic enim certum est apud omnes, eodem amore

Tom. I.

A amari à Deo. quò ipse seipsum diligit; si quidem prout sic considerate, sunt ipsemet Deus, sed loquimur de illis secundo modo consideratis, & quærimus, an in illo esse objectivo in quò cognoscuntur ab intellectu divino, amentur etiam à divina voluntate? Quod ut magis explicetur, & status difficultatis magis aperiatur.

B Suppono tertio tanquam certum apud omnes, Deum possibilia non amare amore efficaci, seu effectivo: id enim Deus diligit amore prædicto, cui communicat aliquid bonum: At purè possibilibus nullam bonitatem communicat, cum decreverit illa nunquam extra causas ponere: Ergo illa non diligit amore efficaci, seu effectivo. Solum ergo difficultas est, an ad creaturas possibiles terminetur voluntas divina per amorem simplicis complacentie.

Partem affirmativam tenent Scotus, Fonseca, Vazquez, Arrubal, Herice, Ruiz, alique Recentiores; quibus ex Thomistis adhæret Marcus à Serra in Commentario art. 2. qu. sequentis. Negantem verò communiter defendunt alij Discipuli D. Thomæ, quibus subscribit Suarez in Metaph. disput. 30. sect. 16.

§. II.

Resolutio difficultatis.

Dico igitur: Creaturæ possibiles nullo modo amantur à Deo.

Hanc conclusionem probant aliqui, primò quia amor Dei erga creaturas non est affectivus, sed effectivus, & infundens bonitatem in rebus, ut docet D. Thomas qu. sequenti art. 2. Unde cum circa possibilia, in quantum huiusmodi, Deus nihil efficiat, & nullam eis perfectionem aut bonitatem infundat, inde colligunt Deum non amare creaturas possibiles. Secundò probant, ex eo quod amare est velle bonum: Sed Deus nullum bonum vult creaturis possibilibus, cum decreverit nunquam illas ponere extra causas, in quo includitur carentia omnis boni: Ergo illas non diligit. Tertiò probant, quia objectum amoris est bonum: creaturæ autem possibiles carent omni bonitate, quia nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam ut in aliqua differentia temporis habendam: Ergo non diliguntur à Deo.

D Verum tres illæ rationes quibus illi Recentiores præcipue inniuntur, non videntur efficaces, nec solide; quia duæ primæ solum probant Deum non diligere res possibiles amore efficaci, seu effectivo, quod concedunt Aversarij; non tamen ostendunt, voluntatem divinam per amorem simplicis complacentie ad eas non terminari; de quo solum procedit præsens difficultas & controversia, ut in tertia suppositione annotavimus. Tertia verò supponit falsum, vel saltem aliquid dubium & incertum, quod scilicet res merè possibiles, in statu meræ possibilitatis consideratæ, omni bonitate careant: quamvis enim certum sit, illas non esse bonas simpliciter, quia nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam; probabile tamen est, & doctrinæ D. Thomæ conforme, eas esse bonas secundum quid, quatenus sunt perfectæ perfectione essentialibus, & nihil illis deest ex prædicatis sibi essentialibus, ut constabit ex dicendis §. sequenti. His ergo rationibus prætermisissis.

E Probatur primò conclusio: Si Deus creaturas possibiles diligeret, non liberè, sed necessariò eas

C Cc iij

amaret: At in divina voluntate non est ponendus amor creaturarum necessarius: Ergo Deus non diligit creaturas possibles. Major constabit ex infra dicendis, Minor verò probatur. Primò quia D. Thomas ubicumque de amore creaturarum sermonem instituit, illum liberum esse fateatur, nec alicubi amorem necessarium agnoscit in Deo, præter illum quo seipsum diligit. Unde hïc art. 3. universaliter ait, alia à se Deum non necessario sed liberè velle. Idem docet 1. contra Gentes, à cap. 81. usque ad 83. Quæst. 23. de verit. art. 4. & de potent. qu. 3. art. 1. & alibi passim.

64. Secundò probatur eadem Minor: Quelibet potentia fertur necessario quoad specificationem, solum ad rationem formalem sui objecti, non autem ad objecta materialia, & secundaria; ut patet in visu, qui solum necessatur ad attingendum lucidum aut coloratum, non autem ad videndum arborem vel parietem: Atqui res create, vel creabiles, non pertinent ad rationem formalem & specificativam divinæ voluntatis, sed sunt ejus objecta materialia & secundaria: Ergo non necessario sed liberè diliguntur à Deo.

Tertiò, Si in voluntate divina esset aliquis amor creaturarum necessarius, Spiritus Sanctus ex illo procederet, cum ex amore Dei naturali & necessario procedat: Sed hoc non potest dici, ut ostendunt Theologi in materia de Trinitate: Ergo nec illud.

65. Dices, D. Thomas 1. p. qu. 37. art. 2. ad 3. ait, *Sicut Pater dicit se & omnem creaturam Verbo quod genuit, ita diligit se & omnem creaturam Spiritu Sancto*: Ergo ex D. Thomæ, sicut Verbum producit ex cognitione rerum possibilem, ita & Spiritus Sanctus ex illarum amore procedit.

Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam D. Thomæ verbis relatis non intendit æquiparare processionem Spiritus Sancti, processionem Verbi, in hoc quòd Spiritus Sanctus procedat ex amore creaturarum possibilem, sicut Verbum ex illarum cognitione, sed tantum quantum ad hoc, quòd sicut Pater dicit se & omnem creaturam, Verbo sufficienter representante omnem creaturam; ita se & omnem creaturam diligit Spiritu Sancto impellente in amorem creaturarum, quia Spiritus Sanctus procedit ut amor bonitatis primæ & increatæ, quæ est Deo ratio diligendi se & creaturas, non quidem possibles, quia incapaces sunt, sed existentes & futuras.

66. Si istes, & opponas, D. Thomam asserere Patrem & Filium diligere omnes creaturas Spiritu Sancto, sicuti Pater dicit omnes creaturas Verbo: At Verbum non solum creaturas existentes, vel futuras, sed etiam possibles representat: Ergo etiam Spiritus Sanctus, non solum ad creaturas existentes, vel futuras, sed etiam ad possibles, per modum impulsus inclinatur.

Respondeo explicando & distinguendo Majorem: Omnes creaturas capaces terminandi amorem, concedo Majorem: incapaces terminandi illum, quales sunt creaturæ possibles, nego Majorem, & concessa Minori, nego Consequentiam. Itaque sicut Pater intelligit omne intelligibile Verbo, ita diligit omne diligibile Spiritu Sancto: creaturæ autem possibles sunt intelligibiles, non tamen amabiles; & idcirco Pater illas intelligit Verbo, non tamen illas diligit Spiritu Sancto.

A Probatur secundò conclusio ratione à priori. Objectum voluntatis est quidditas rei ut exercitè existens, vel saltem ut dicens ordinem ad existentiam: Ergo quidditates purè possibles, nullum actum voluntatis possunt terminare, nec consequenter à Deo amari. Consequentia est evidens, Antecedens probatur multipliciter. Primò ex D. Thomæ 1. p. quæst. 82. art. 3. in corp. ubi ait: *Objectum intellectus est simplicius & magis absolutum, quam objectum voluntatis: id est, ut interpretatur Caietanus, objectum intellectus est quidditas rei sub conceptu quidditatis, voluntatis verò objectum est res prout existens.*

Secundò probatur idem Antecedens ratione D. Thomæ. Quò aliqua potentia nobilior est & immaterialior, eo respicit objectum abstractius: Ergo cum intellectus nobilior sit & immaterialior voluntate, abstractius & nobilior objectum debet respicere: At hæc major abstractio intellectus subsistere nequit, nisi abstrahat ab existentia, illamque concernat objectum voluntatis, ergo &c.

Tertiò probatur ex diverso modo tendendi intellectus & voluntatis: Voluntas enim fertur ad res prout sunt in seipsis, intellectus verò in seipso res contempletur: Ergo etsi intellectus res purè possibles cognoscere possit, quia illas intra se meditatur, voluntas tamen eas amare non potest; quia debet ferri ad objectum ut in seipso, creaturæ autem possibles in seipsis non sunt.

Denique idem Antecedens saaderur: Ut enim ait Caietanus, manifestè experimur, nihil nos impedire quòd non existat sanitas v. g. ut illa intelligatur: in voluntate tamen non ita fit, nullus enim sanitatem desiderat, ut illa præcisè possibilis est, sed ut in re sit, nec in sanitate ut possibili quispiam delectatur, sed in illa ut existente, vel in se, vel in proxima spe: Ergo signum manifestum est, objectum intellectus esse quidditatem per modum quidditatis; voluntatis verò, rem ut existentem exercitè, vel dicentem ordinem ad existentiam: quod adeò verum est, inquit idem Author, ut etsi intellectus existentiam attingat, sicut voluntas quidditatem aliquam; cum hoc tamen discrimine, quòd intellectus existentiam exercitiam per modum quidditatis agnoscit, voluntas verò quidditatem ipsam, non nisi ut existentem, vel dicentem ordinem ad existentiam, attingit.

§. III.

Solutio argumentorum.

O Bjcies primò: D. Thomæ 1. cont. Gent. cap. 84. in fine ait, *Deus non vult nisi ea que sunt vel possunt esse bona*: Sed res possibles, quamvis non sint, possunt tamen esse bona: Ergo secundum D. Thomam res possibles amantur à Deo.

Respondeo quòd D. Thomæ in illo capite solum intendit probare, Deum non amare impossibilia, & ea que esse repugnant. Unde quando in fine illius capitis dicit quòd Deus amat ea que possunt esse bona, non loquitur de possibili, ut excludit futuritionem, & ordinem ad existentiam, sed solum prout opponitur repugnanti, & impossibili. Quod ut fiat evidentius, Advertendum est possibile posse sumi duobus modis. Primò strictè & propriè, & prout significat illud quod continetur solum in potentia causæ omnino indifferentis & indeterminatæ ad ejus productio-